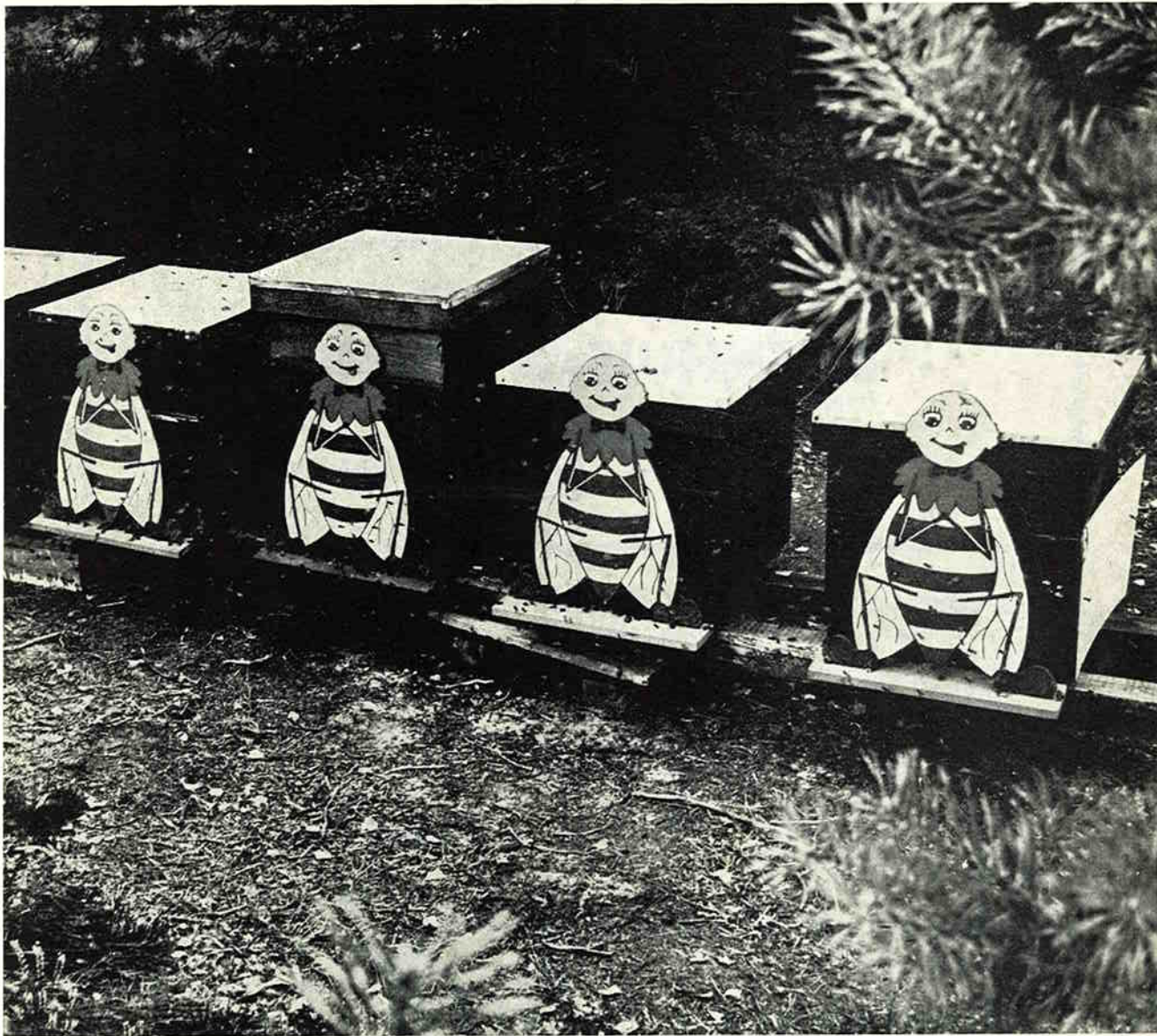

BEVORDERING DER BIJEN
EEL
IM NEDERLAND
VER. TOT

bijenteelt

Maandschrift voor de Bijenteelt

Versijnt maandelijks - Jaargang 78 - No. 10 oktober 1976

Officieel orgaan van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt in Nederland

NIEUW !!!

SLUITZEGEL-STICKERS met ons Verenigingseembleem (zelfklevend) per stuk 10 cent, per 100 stuks slechts f 5,—.

Voor de HONINGVERKOOP :

BUSJES van 2½ kg netto, flacons van 450 gram en 250 gram inh. Etiketten-Raathoningdoosjes.

Voor het strovlechten hebben wij VLECHTNAALDEN, VLECHTHULZEN en SCHENEN.

Voor het zelf BIJENWAS KAARSEN MAKEN hebben wij nu PIT in vier diktes.

Nu is het tijd om Uw oude raten uit te snijden en in te leveren bij het BIJENHUIS. Wij betalen een goede prijs van f 2,— tot f 2,50 per kg, afhankelijk van kwaliteit. Zegelwas f 4,— per kg.

Naast de normale werkdagen is het BIJENHUIS ook geopend op de zaterdagen van 16 oktober en 30 oktober, 13 november en 27 november, telkens van 8.00 tot 12.00 uur.

VERDERE VERKOOPADRESSEN :

Tegen een geringe prijsverhoging (bijdrage in de vrachtkosten) zijn onze artikelen ook verkrijgbaar bij de afdelingsdepôts:

Boerenbond Neerbosch-Hees, St. Agnetenweg 6, Nijmegen.

Afd. Bunnik/Houten, B. Th. Barten, Koningslaan 23, Bunnik, telefoon 03405 - 17 42.

S. G. v. d. Esschert, Spreeuwenweg 45, Apeldoorn, telefoon 055 - 23 67 79.

Ook 's avonds geopend.

Afd. Velsen en omstreken, H. S. Homburg, Velserveduinweg 165, IJmuiden.

Telefoon 02550 - 2 15 30.

Depôt Achterhoek, B. Meijerman, Dwarsdijk 6, Halle. Telefoon 05736 - 4 79.

Afd. Epe, Coöp. Novaco (Welkoop), Paasvuurweg 7, Epe, Telefoon 05780 - 23 17.

BIJENHUIS-WAGENINGEN

GRINTWEG 273

Algemene Bank Nederland-Wageningen

rekening nr. 53.90.42.900

Postgiro 823276

(Bijenhuis)

Telefoon 08370 - 1 28 63

MAANDSCHRIFT VOOR BIJENTEELT. Adres redactie en administratie: Bijenhuis, Wageningen.

Redacteur: G. v. d. Weert, Commissie van Redactie: W. Assink en H. G. Maagendans. De niet van redaktiewege geplaatste artikelen vertolken de mening van inzenders en geven niet altijd het inzicht van de redactie of het hoofdbestuur weer.

Alle stukken aan het Bijenhuis te Wageningen, ook opgaven en betaling van advertenties en speurbijtjes. Giro 84 68 01.

BIJ ONZE OMSLAGFOTO

Deze humoristische opname bereikte de redactie net iets te laat om nog te kunnen worden opgenomen in het sept.no. Aangezien uw redac-

teur op 3 oktober nog een stapel achterbehandelingskasten zag staan langs het terrein van de Hoge Veluwe is het blijkbaar nog niet helemaal te laat. Jan van de Veluwe, die het plaatje inzond, schrijft erbij „Zelfs al dansen de moeren op de vliegplank, heidehoning komt er dit jaar niet”.

INHOUD VAN DIT NUMMER

Nationale Imkersdag	blz. 155
Wet, recht en bijen H. G. Maagendans	157
Officiële mededelingen	158
Nationale honingtentoonstelling	159
Raamwerk Chr. Maillie	161
Jaagkieps	162
„Weer" het jaar rond J. A. Zoet	164
Afdelingsberichten	166

Onze 46ste Nationale Imkersdag

Mooi weer, prettige vergaderzaal, prachtige omgeving, natje en droogje behoorlijk verzorgd, mijn liefste wat wil je nog meer.

Ja, zo was het op 21 augustus j.l. in het moderne, maar toch wel sfeervolle Gemeentehuis van Epe waar wij onder auspiciën van onze afd. Epe om 9.30 uur onze 46ste imkersdag van start lieten gaan. Het aantal deelnemers viel, gezien de geringe belangstelling die er de laatste jaren was, beslist niet tegen, hoewel – dat mag ook wel eens gezegd worden – het in een vereniging, waarin een sterke onderlinge binding bestaat – het er meer hadden behoren te zijn.

De afd.-voorzitter, de Hr. W. Groenewold, opende de dag met een woord van welkom in het bijzonder aan onze alg. voorzitter en zijn eega, aan B. en W. van Epe en aan onze eregasten. (Uw recensent merkte als zodanig op ons erelid A. Vink met zijn vrouw, Ir. J. F. A. M. Mommers, Ir. J. J. Pettinga en de HH. Lieshout en Roelen namens onze zusterorganisaties.)

Hij maakte in zijn toespraak een vergelijking tussen de bijenwoning en de huisvesting van de gemeentelijke administratie en sprak woorden van dank en erkentelijkheid voor de door het Gem. Bestuur verleende faciliteiten en het feit dat het College op deze dag door zijn aanwezigheid blijk van belangstelling heeft willen geven.

Ook de Pers werd niet vergeten en „sukses met de schrieverieë” toegewenst. Na nog enige praktische aanwijzingen te hebben gegeven o.a. met betrekking tot die vertrekjes waaraan ook imkers op bepaalde tijden behoefte hebben, besloot hij zijn welkom met de woorden: „Imkerend Nederland, vermenigvuldigt U en verenigt U dan in de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland”. Onze alg. voorzitter Mr. L. R. J. Ridder van Rappard constateerde in zijn openingstoespraak dat de heide er hier en daar ondanks sombere voorspellingen bijzonder fraai bijstond en dat het dit jaar voor de imkers een redelijk honingjaar was na zes voorgaande jaren die ver beneden de verwachtingen bleven.

Voorz. wees nog eens op het belang van de bijenhouderij voor het milieu en de waarde daarvan als vrije tijdsbesteding. De imker die zijn vak verstaat is tevens een milieubescher-

mer. De mens bederft het milieu. De bijen zijn mede een waarborg voor de instandhouding van flora en fauna. De kleine bijenhouder is daarbij tevens van groot belang. Ook van regeringszijde moet daaraan meer waarde worden gehecht. De bijenhouderij is zwaar gedupeerd door het wegvallen van de denatureringspremie op de bijensuiker. Ook voor mensen, die niet geïnteresseerd zijn in het economisch nut maar zich willen verdiepen in het wonder van Gods natuur is de bijenhouderij een prachtige hobby. Wij moeten de mensen uit hun gezapigheid halen. Ten slotte wenste spr. allen een prettige dag met goede contacten.

De Burgemeester van Epe, het woord krijgende, zeide het te waarderen dat imkers uit het hele land naar de mooie streek zijn gekomen waarin Epe is gelegen. Epe en Heerde vieren nu hun 800-jarig bestaan. De bijenvereniging bestaat 65 jaar, voor welk feit spr. de gelukwensen van het Gem. bestuur aanbood, wat hij vergezeld deed gaan van het gebruikelijke blijk van waardering en de wens voor allen van een goede vergadering en een prettige dag. Sinds de oudheid is de bij de vriend van de mensen. Spr. haalde Numeri 13: 27 aan waarin al wordt gezegd: „Wij zijn gekomen tot dat land waarhenen gij ons gezonden hebt; en voorwaar, het is van melk en honing vloeiende.” Ook bij de Grieken en Romeinen bestond grote belangstelling voor de bijen. Deze hebben al sinds onheugelijke tijden een goed georganiseerde maatschappij, wat van de mensheid nog niet kan worden gezegd. De bij is een sociaal wezen met een positief doel maar kan ook steken. Spr. trok een parallel met onze alg. voorzitter die – aangevallen – zich ook verdedigt met inzet van zijn hele persoonlijkheid.

De Hr. v. R. beantwoordde spr. en bood hem een vlechtwerk aan in de vorm van een hoorn des overvloeds gevuld met producten van de imkerij.

De Hr. L. G. M. Hensels, medewerker van de consulent in algemene dienst voor de bijenteelt, sprak over het benutten van de drachten. Hij wees er op dat ook dit jaar op het koolzaad weer onafgebroken rijen volken langs de weg hebben gestaan. Hij legde er de nadruk op dat

er een evenwicht moet bestaan tussen aanbod (dracht) en het aantal volken. Bij een dergelijke opstelling is zeker sprake van een teveel aan bijen. In een gesprek met een imker had hij gevraagd hoe hij er toe kwam zijn volken zo neer te zetten. Antwoord: „Wie het 't altijd zo gedaan.” Bij het rijden door de polder worden zoveel bijen gedood dat de voorruit ondoorzichtig wordt van de honing. Hij wil ook hiervoor waarschuwen.

Hij heeft geconstateerd dat een hele vlucht bijen naar een veld trok dat zeker 6 km. weg lag. De concurrentie op de dracht was zo groot dat de bijen het elders gingen halen. Wie deed het verkeerd? De imker of de bijen, die instinctief handelen, een instinct en ervaring van miljoenen jaren.

Wij zijn een van de landen met betrekkelijk weinig ziekten, maar bij een dergelijke opstelling kan één ziek volk desastreuze gevolgen hebben. Het vervliegen kan dergelijke vormen aannemen dat bij wijze van spreken een imker uit Breda met bredase bijen naar het koolzaad reist en met haagse bijen terugkeert. Spr. blikt nog even terug in het verleden en haalde de gilden aan die al voorschriften gaven om te voorkomen wat hiervoor is aangehaald. Het plaatsingsrecht en ook het eigendomsrecht op zwermen was reeds daarin geregeld, waarbij de grote waarde van een bijenvolk, gelijk aan die van een koe, ook een rol speelde. Wat voor het koolzaad geldt, geldt ook voor andere drachten. Een boer houdt ook niet meer koeien dan waarvoor hij weiland heeft. Ook de kennis van drachtplanten moet op een heel ander plan komen. Het is van het hoogste belang dat de imker de dracht leert kennen. Spr. vergelijkt met de drachten van vroeger. Dat is voorbij en we moeten bijsturen.

Bijenhouders zijn volhouders. We moeten werken aan drachtverbetering en dienen deze allereerst zelf ter hand te nemen. Als de dracht ontbreekt is alle verdere werk tevergeefs. Het is dus de hoogste plicht voor de imker er voor te zorgen dat er dracht blijft. Joustra schreef precies hetzelfde.

Het is een feit dat onze vereniging in het verleden heeft getoond tot grote dingen in staat te zijn. Dan moet het nu ook mogelijk zijn om zelf krachtdadig mee te werken aan drachtverbetering. De aanwezige dracht moet beter worden benut. In het vroege voorjaar staan bij de wilgen dikwijls geen bijen. Dat kan beter. We moeten de oude gewoonten doorbreken. Plaats de bijen zo dat ze het tevoet kunnen halen. Maak afspraken met de grondbezitters. Het valt op dat imkers met 60 en meer volken zwijgen. Zij hebben al lang geleerd te spreiden en alles te benutten. Massificatie dient te worden voorkomen.

Als ik alles beluister hangt het wel en wee van de imkerij af van de contributie en de suikerprijs. De propaganda moet veranderen. De imkerij moet eigentijds worden gepresenteerd en niet met het oude mannetje met een korf. De bijenteelt moeten we verkopen als de beste milieubescherming. Het zou soms nodig kunnen zijn de zaak in de politieke sfeer te trekken. We moeten meer zelfvertrouwen hebben. De bijenteelt uit eigen kracht overdragen aan onze opvolgers en ook zorgen voor de dracht in de toekomst. Spr. besloot met een hint voor het samengaan van de verenigingen. Zijn rede werd met een hartelijk en spontaan applaus beloond. Enkele imkers maakten gebruik van de gelegenheid tot gedachtenwisseling. De Hr. van 't Land, die de plaatsing van de bijenvolken op het koolzaad verzorgt, heeft altijd voor afstand gezorgd en het bij elkaar plaatsen altijd afgeraden. De imkers zijn echter nog al eens eigenwijs. Hij hoopt ook in de toekomst de volken tot tevredenheid te plaatsen. De Hr. Haitsma zegt dat in de Lauwerszeepolder nog ruimte genoeg is, maar ook daar waren 24 volken verkeerd geplaatst. Verder bleek dat in de kop van Noordholland hele stukken zijn waar niets staat. Ook het verloren gaan van zwermen kwam ter sprake. De Hr. Blaisse - Doetinchem - verklaarde zich in dit verband voorstander van het plaatsen van lokkorven.

Mr. van Rappard gewaagde in zijn dankwoord van een betoog met goede inhoud, een leerzaam verhaal, waarbij spr. niet bang was om ook fouten te signaleren. Uit de reacties blijkt dat het velen heeft geïnspireerd. Hij bood spr. een boekenbon aan.

Bij de sluiting van de morgenbijeenkomst dankte de Hr. Groenewold nogmaals de burgemeester van Epe voor zijn medewerking. Hij herinnerde aan een verzoek van zijn bestuur om toestemming tot het bouwen van een afdelingsstal. De burg. antwoordde begrip te hebben voor de behoefte. De wettelijke voorschriften vormen echter een beletsel. Hij zeide naar mazen in deze voorschriften te zoeken, doch helaas geen belofte te kunnen doen. Hij maakte de aanwezigen attent op een in het Gem.Huis ingerichte expositie van schilderijen, waarna het gezelschap zich met elan wierp op het inmiddels klaar gezette koud buffet.

Na de middagpauze genoten de deelnemers van de bijzonder goed geslaagde opvoering van het blijspel „Getrouwd of niet” door het gezelschap „De Heikneuters” waarna de uitreiking van de prijzen van de Nationale Honingtentoonstelling de dag besloot.

Een woord van lof voor allen, die aan het welslagen van deze dag hebben medegewerkt is zeker op zijn plaats.

Wet, Recht en Bijen

Het zal tal van onze leden, ook al door hetgeen daaromtrent op vergaderingen en bijeenkomsten is gezegd, bekend zijn dat de bijenvolken op de Proefbijenstand „Ambrosiushoeve” in het voorjaar van 1974, om precies te zijn op 15 mei 1974, zeer ernstige spuitschade hebben geleden als gevolg van een bespuiting in een naburige boomgaard – afstand ongeveer 500 meter.

Het ging hier om een bespuiting met Folimat, op zich een toegelaten bestrijdingsmiddel, doch de bespuiting vond plaats op een tijdstip dat de appelbomen in die boomgaard nog zoveel „open bloem” hadden dat de bijen er nog massaal op vlogen. Het ging dus niet om het spuitmiddel, maar om het feit dat niet voldoende zorgvuldigheid in acht was genomen om gevaar te voorkomen voor dieren – in casu bijen – waarvan de instandhouding gewenst is. Ambtenaren van de Algemene Inspectiedienst maakten van het gebeurde proces-verbaal op en in eerste instantie werd de verdachte door de Economische Politie-rechter in de Rechtbank Breda veroordeeld tot een geldboete van f 250,—. Het is n.l. zo dat de strafbepaling tegen overtreding van een aantal artikelen van de Bestrijdingsmiddelenwet niet in die wet voorkomt, doch is opgenomen in de Wet op de Economische Delicten, zodat het strafproces – zoals dat heet – „diende” voor de Economische Politie-rechter.

De veroordeelde accepteerde zijn vonnis niet maar wendde zich middels zijn raadsman met een beroep in cassatie tot de Hoge Raad der Nederlanden. Blijkens een publicatie in de Nederlandse Jurisprudentie 1976 blz. 1261 N. 425 heeft de H.R. op 13 april 1976 dit beroep behandeld.

Voorop zij gesteld dat de H.R. het beroep heeft afgewezen.

Deze uitspraak van ons hoogste rechtscollege en hetgeen daarbij is overwogen is voor de bijenhouderij van het grootste belang. Ten aanzien van de bestrijdingsmiddelenwet die, althans gezien in het kader van recht en wet nog piepjong is (1962) bestaat nog zeer weinig jurisprudentie. Commentaar op conflictsituaties met betrekking tot deze wet bestaat bijna niet. Het vonnis van de Rechtbank Dordrecht met betrekking tot de bijenverordening van de gemeente Dubbeldam werd eerder in ons blad besproken, maar lag in een geheel ander vlak. De H.R. deed in zijn arrest enkele uitspraken, die ons met be-

trekking tot spuitschade wat meer houvast geven. Een van de middelen van cassatie, zoals de rechtsterm luidt voor de argumenten die ter verweer worden aangevoerd, luidde: „Een vraag die in het geheel niet onder ogen is gezien (bij de eerste behandeling voor de Ec.P.R.) is of bijen wel dieren zijn, waarvan instandhouding gewenst is in de zin van art. 3 en 13 v. d. Bestrijdingsmiddelenwet. De H.R. overwoog echter: **Dat van algemene bekendheid is de omstandigheid dat bijen dieren zijn welke instandhouding gewenst is, zodat deze bewezen verklaarde omstandigheid geen bewijs behoefde.**

Hiermee is dit twistpunt voor eens en voor altijd uit de wereld geholpen.

Een ander punt uit het verweer was: Hoe scherp is de zorgvuldigheidsnorm van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962, art. 13 lid 3? In alledaagse taal: Hoeveel bijen moeten er om zeep gaan voordat dit onder de werking van de wet valt?

De verdediger greep terug naar de Memorie van Toelichting bij de wet om aan te tonen dat de wetgever schade en strafbaarheid op elkaar heeft willen afstemmen. De H.R. stelde echter te dien aanzien dat dit cassatiemiddel er blijkens de toelichting van uitgaat dat er eerst sprake kan zijn van overtreding van art. 13 lid 3 Bestrijdingsmiddelenwet 1962 wanneer onevenredig zware schade aan de in dat artikellid bedoelde dieren te voorzien is; dat het middel echter aldus een eis stelt welke de wet niet kent; dat hieruit volgt dat ook dit middel geen doel kan treffen.

De Advocaat-Generaal stelde hieromtrent in zijn conclusie: „Voldoende lijkt mij dat werd gesteld, dat req.wetende dat een bijenstand vrij dicht in de buurt (op de Ambrosiushoeve) was, geen rekening heeft gehouden met de mogelijkheid dat een aantal bijen de bespoten bloesems zou bezoeken. Het woord aantal zal zijn bedoeld (en zal door de rechter ook zijn verstaan) in de zin van een „relevant” aantal; een zodanig aantal, dat de bespuiting niet onder deze omstandigheden verantwoord was”.

Samenvattend: Onjuist is de opvatting, dat er eerst sprake kan zijn van overtreding van art. 13 lid 3, wanneer onevenredig zware schade aan de dieren te voorzien is.

Tot besluit: De H.R. heeft na ampele overweging van alle van weerszijden aangevoerde argumenten het beroep verworpen en het uitgesproken vonnis in zijn arrest bevestigd.

Daarin is tevens gesteld A. Dat bijen dieren zijn welke instandhouding in de zin van de wet gewenst is en B. dat er geen sprake behoeft te zijn van onevenredig zware schade om het betrokken wetsartikel van toepassing te doen zijn.

H.G.M.

OFFICIELE MEDEDELINGEN

Voor leden die belangstelling hebben voor een bijenteeltcongres dat van 12 tot 19 december in Israël wordt gehouden publiceren wij onderstaand schrijven ons gezonden door het reisbureau ISRA Tours, Willemsparkweg 52, Amsterdam, luidende:

Mijne Heren,

Door onze agent in Israël zijn wij aangesteld als officieel agent voor bovengenoemde conferentie. Bijgaand zenden wij U een reisvoorstel voor deze conferentie. Wij hopen U door middel hiervan enig idee te geven van de mogelijkheden. Indien U een langere reis zoudt willen plannen, zijn wij gaarne bereid een nieuwe offerte te maken. Enz. enz.

REISVOORSTEL :

Zondag 12 december 1976:

Vertrek per KL 531 om 09.15 uur van Schiphol naar Tel Aviv. Aankomst 14.50 uur. Na aankomst transfer naar het hotel in Tel Aviv.

Maandag 13 december:

In de morgen een sightseeing in Tel Aviv en Jaffa. 's middags lezingen over de navolgende onderwerpen:

1. Bijhouden in Israël.
2. Problemen van de marketing voor honing en verdere bijproducten.
3. Mechanisatie van bijhouden in Israël.

's Avonds een cocktailparty en officiële ontvangst. Overnachting in TEL AVIV.

Dinsdag 14 december:

De gehele dag een professionele tour met bezoek aan:

- De faculteit der landbouw van de Hebreeuwse Universiteit in Rechovot;
 - Tentoonstelling en demonstratie gewijd aan de Israëlische bij;
 - Mechanisatie in het "Zerifim Experimental Station";
 - Bezoek aan het "Vulcany Research Institute".
- 's Avonds home hospitality bij diverse bijenhouders.

Woensdag 15 december:

De gehele dag een tour door Galilea, met bezoek aan:

- Haifa, de berg Carmel;
- Akko, de stad van de kruisvaarders en de ondergrondse gewelven;

- Nazareth, met de kerk van de aankondiging, de bron van Maria en Kana.

's Avonds een lezing over het leven in de Kibboets. Tevens overnachting in de kibboets.

Donderdag 16 december:

Vervolg tour door Galilea met bezoek aan:

- Tiberias;
- Kapernaum en de berg der zaligsprekenden.

Vervolgens bezoek aan de bijenfarmen van de Kibboets Agelet Hashacher en Shamir.

Aansluitend bezoek aan Banias en de bronnen waaruit de rivier de Jordaan ontspringt.

Overnachting in Jerusalem.

Vrijdag 17 december:

Na het ontbijt een uitgebreide stadstour door Oud- en Nieuw Jeruzalem.

Bezoeken aan:

- de hebreeuwse universiteit - Yad Vashem museum - de Olijfberg - de Klaagmuur - de Dome of the Rock - en de kerk van het Heilige Graf.

Overnachting in Jerusalem.

Zaterdag 18 december:

De gehele dag ter vrije beschikking met de mogelijkheid extra excursies te maken naar Masada en de Dode Zee of een vliegtocht naar Eilat. 's Avonds volgt er een afscheidsdiner.

Overnachting in Jerusalem.

Zondag 19 december:

De morgen ter vrije beschikking. In de middag vertrek naar de luchthaven Ben Goerion voor terugvlucht per K.L.M.-DC8.

Vertrek om 16.50 uur.

Aankomst Schiphol 20.40 uur.

Einde van de reis.

Prijs per persoon: f 1.095,— bij minimum deelname van 25 pax. op bases van 3-sterren hotels. 1-persoons toeslag f 105,— p.p. Toeslag 4-sterren hotels f 28,— p.p. 1-persoons kamer toeslag 4-sterren hotels f 120,— p.p.

Inbegrepen in de reissom:

- Vliegpreis in de economy class van Amsterdam naar Tel Aviv en terug;

- Hotelovernachtingen op bases van een gedeelde 2-persoonskamer met bad en ontbijt;
- Transfers;
- Registratiegelden voor het congres alsmede het complete congresprogramma;
- Deskundige begeleiding;
- Luchthavenbelasting op Schiphol;
- Taxes en bediening.

Niet inbegrepen:

- lunches en diners - extra excursies - verzekeringen - luchthavenbelasting;
- op Ben Goerion Airport (\pm f 24,- p.p.) en uitgaven van persoonlijke aard zoals dranken, souvenirs e.d.

Geïnteresseerden gelieven zich rechtsstreeks met het reisbureau in verbinding te stellen.

Nationale Honingtentoonstelling in Epe was een succes

Gelijktijdig met de 46e Nat. Imkersdag werd te Epe op 21 augustus j.l. ook weer onze Nationale Honingtentoonstelling gehouden. Bijna 40 leden hadden inzendingen ingezonden wat gezien het vroege tijdstip waarop deze keuring gehouden werd, niet tegengevallen is. De meeste inzendingen waren te vinden in de klasse I, de vloeibare honing maar ook in de klasse heidehoning, raathoning en brokhoning waren mooie en goede inzendingen.

De jury werd dit jaar gevormd door mej. E. S. C. Jasperse en de heren H. G. Maagendans en J. Krabbenborg. Reeds vrijdagavond 20 augustus werd met de keuring begonnen en zaterdagmorgen 21 augustus vroeg voortgezet. Bezien we de uitslag van de keuring dan constateren we een eenzame top, een bijzonder kleine middenmoot en een groot onder-eind. Over het algemeen was de jury tevreden over de kwaliteit van de honing maar zag voor volgende jaren graag wat meer aandacht aan de flacons, de

deksels en de algehele presentatie van de inzendingen. Het droge stof gehalte lag dit jaar zeer hoog wat mede zal zijn veroorzaakt door de droge warme zomer. Goed presenteren van gekristalliseerde honing blijkt nog steeds een kunst te zijn. In de rubriek opmaak en verpakking was dit jaar niets ingezonden en ook de rubriek was en wasfiguren was erg klein.

Honingkoek en Honinggebak

Ook in deze rubrieken hebben we wel eens meer inzendingen gehad maar dat nam niet weg dat datgene wat er was van bijzonder goede kwaliteit was. Voor het eerst waren dit jaar twee deskundigen van het Proefstation voor Maalderij en Bakkerij uit Wageningen uitgenodigd en wel de heren Slotmeer en v. Leyzen die zich zeer serieus van hun taak hebben gekweten. Zij hebben iets andere keuringsnormen aangehouden waarbij het er op neerkwam dat iedereen die boven de 70 punten uitkwam een eerste prijs had. Mevr. Wagenvoort uit Epe had 3 prima smaken Honingkoeken ingezonden en kreeg hiervoor dan ook de eerste prijs. Hopelijk is er volgend jaar weer meer belangstelling.

Experimentele inzendingen en Vlechtwerk

Jammer was het dat in de klasse experimentele vormgeving weinig inzendingen waren. De imkers die voor deze rubriek zelf als jury fungeerden wezen met grote meerderheid en eenstemmigheid de heer K. Kuipers uit Oranjewoud als de eerste prijswinnaar in deze rubrieken aan. Met zijn inzending HONINGCOCKTAIL trok zijn inzending met velerlei produkten waarin honing was verwerkt of gebruikt enorm veel belangstelling.

Het siervlechtwerk en de korven, kiepsen etc. was van uitstekende kwaliteit waarover men alleen maar lof hoorde.

C.P.

Vrienden van Ambrosiushoeve

secr. Laan van Rasseghem 31, Breda

Reeds eerder dit jaar is door een aantal enthousiaste vrienden knap werk verricht op Ambrosiushoeve. Van diverse zijden uit het land zijn verzoeken gekomen om nog eens een werkdag te organiseren. In overleg met de Rijksbijenteeltconsulent is besloten om op zaterdag 30 oktober het (onderhouds)werk ter hand te nemen.

Wanneer wij door onze gezamenlijke inzet het onderhoudswerk vergemakkelijken hebben wij zelf als imker ook nog baat van onze inspanning.

Niet alleen wij doch ook de Proefbijenstand moet nut hebben van ons werk: Wij zullen op 30 oktober kunnen verven, op kunnen ruimen, gaas in kunnen graven en.... Zijn er specialisten onder U die hun energie kwijt willen? Laten zij zich melden en in overleg met de Rijksbijenteeltconsulent wordt bekeken of U voor één dag Uw specialistische vaardigheid in dienst kunt stellen van Uw hobby. Wij denken aan timmerlieden, loodgieters, mensen die letters kunnen zetten enz.

Voelt U zich geroepen? Laat U dan zien op 30 oktober op Ambrosiushoeve waar U vanaf 9.30 uur welkom bent (natuurlijk ook niet-leden). Komt U met een groepje van vijf of meer of bent U in een bepaald vak bekwaam wilt U dan tijdig het secretariaat inlichten dat U komt? U kunt dit ook telefonisch doen: 076 - 61 23 73.

De jury werkt onder het toezien van v. d. Hr. Groenewold.

(foto J. A. F. Paasman, Epe)

B. v. d. Laan uit Emmeloord won weer de Ridder van Rappard wisselprijs

Evenals in 1973 te Wageningen won de heer B. v. d. Laan uit Emmeloord in Epe de Ridder van Rappard wisselprijs en nam hij met zijn behaalde 35 punten het kastje weer mee naar de polder. De tweede prijs de medaille van het Ministerie van Landbouw en de derde prijs de Legpenning van onze Vereniging werden dit jaar niet toegekend.

De overige prijswinnaars die 100 punten behaalden als eerste prijs, 99 punten een tweede prijs en 98 punten een derde prijs, ontvingen uit handen van onze algemeen voorzitter een oorkonde.

De honingtentoonstelling trok de hele dag veel bezoek en was daardoor een gewaardeerd onderdeel van de Imkersdag te Epe.

Hieronder volgt de lijst van hen die een Oorkonde ontvingen :

A. Wagenvoort, Epe, 1 x 98 punten; A. L. Jonker, Epe, 1 x 99 punten; A. v. Kooten, Heerde, 1 x 99 punten; L. J. Bosman, Ugchelen, 1 x 99 punten; G. W. Hulshof, Epe, 1 x 98 punten; G. Kool, Ugchelen, 2 x 99 en 1 x 98 punten; B. Trip, Zijerveld, 1 x 100 punten; C. Bel, Boekeloo, 1 x 98 punten; J. Trip en Fenna Trip, Houten, 1 x 99 en 2 x 98 punten; L. A. Tanis, Amerongen, 1 x 100, 1 x 99 en 2 x 98 punten; J. J. Jochems, Loenen, 1 x 100 en 1 x 98 punten; D. v. d. Vecht, Wassenaar, 1 x 100 en 1 x 98 punten; R. C. Goudswaart, Driebergen, 1 x 100 en 1 x 98 punten; N. Zeldenrust, Enschede, 1 x 98 punten; F. van Vugt, Bostel, 1 x 98 punten; L. Massier, Epe, 1 x 99 punten; A. M. Millington-Ward, Oegstgeest, 1 x 100 punten en 2 x 98 punten met een mooie inzending raathoning in secties; N. Meeboer, 1 x 100 punten; B. v. d. Laan, Emmeloord, 7 x 100 punten, 7 x 99 punten; G. v. Amersfoort, Loenen, 9 x 100 punten; Mevr. Wagenvoort, Epe, 1 x 100 punten (81); K. Kuipers, Oranjevoude, 1 x 100 punten.

C.P.

Contributie voor 1977

Alle afdelingen hebben inmiddels de contributiekaarten en ledenlijsten voor het jaar 1977 ontvangen. Mogen wij onze leden verzoeken de contributie bij hun afdeling vlot te voldoen zodat de penningmeesters tijdig alles af kunnen dragen en de ledenlijst bij het Bijenhuis inzenden. Is Uw adres gewijzigd geeft u dit dan ook tijdig door, dit voorkomt veel narigheid en extra kosten. De afdelingen moeten hun contributie afgedragen hebben ruim voor 31 dec. 1976. Als U hier allemaal aan meewerkt krijgt ieder lid in januari 1977 tijdig zijn Groentje en dan is men ook verzekerd. Leden die niet tijdig hun contributie voldaan hebben, ontvangen GEEN Groentje meer. Het vorig jaar ging alles vlot en prima en we rekenen erop dat het nu weer zo gaat.

De af te dragen contributie voor 1977 bedraagt voor gewone leden f 28,50, voor gezinsleden f 25,— (deze ontvangen geen Groentje) en f 14,25 voor jeugdleden tot 18 jaar.

Verspreide leden

De verspreide leden die niet zijn aangesloten bij een afdeling worden verzocht hun contributie rechtstreeks over te maken naar het Bijenhuis te Wageningen vóór 31 december 1976.

Het bedrag is f 30,— over te maken op postgire 823267 van de Ver. tot Bevordering der Bijenteelt, Bijenhuis te Wageningen met de vermelding: Contributie 1977 verspreid lid.

Voor het buitenland f 5,— extra wegens bankkosten.
C.P.

Een nieuw sluitzegel-sticker

Bij het Bijenhuis is verkrijgbaar een nieuw sluitetiket wat ook gebruikt kan worden als sticker met het vignet van onze Vereniging. Het etiket kan gebruikt worden voor de propaganda, op honingverpakkingen, op correspondentie en als sticker. Kortom er zijn vele toepassingsmogelijkheden. Het is een zelfklevend etiket dus gemakkelijk aan te brengen. De prijs is 10 ct per stuk en 100 stuks voor f 5,00 af Bijenhuis.
C.P.

Strovlucht cursussen

Bij de afdeling Bunnik-Houten zijn nog enkele vluchtmeesters beschikbaar voor het geven van strovlucht cursussen in andere afdelingen. Ook stro is dan beschikbaar voor deze cursussen. Wie interesse heeft kan contact opnemen met de administratie der afd. Bunnik-Houten, Achtterdijk 22, Bunnik, tel. 03405-1305.

C.P.

Geslaagden examen praktisch imker

In het Bijenhuis te Wageningen werd op 10 september j.l. het examen Praktisch Imker afgenomen in aanwezigheid van ir. J. J. Pettinga, consulent voor de Bijenteelt. Aan alle zes kandidaten kon het diploma worden uitgereikt. De voorzitter der examencommissie hoopte dat de geslaagden zich zouden gaan inzetten voor de voorlichting in de imkerij en de bevordering der bijenteelt. In mei-juni 1977 zal het volgende examen worden afgenomen. De geslaagden zijn: J. M. L. de Vrankrijker, Boskoop; K. Kiers, Emmen; E. Meijberg, Odoornerveen; C. van Beek, Kapelle-Biezelinge, S. J. Vroonland, Hoedekenskerke en A. W. J. Dankert, Ierseke.

Allen van harte proficiat.

C.P.

ALLEN VOOR DOE-HET-ZELVERS

De moderne imker, die met moderne methoden werkt, gebruikt naar Amerikaans voorbeeld, modern materiaal, nl. de enkelwandige kast met losse bodem (Spaarkast).

Deze kast leveren wij in een bouw pakket van onovertroffen kwaliteit, in HECHTHOUT EXTERIEUR of wel watervast multiplex.

Dit materiaal is samengesteld uit tropisch hardhout, water- en kookvast verlijmd, krimp- en trekvrij; geen plankjes, doch complete schotjes.

Prijs (bodem, BK, HK en dak) f 80,—

Losse delen:

bodem	f 20,—	dak (met alum.)	f 15,—
BK	f 25,—	voerbak	f 20,—
HK	f 20,—		

Uitvoerige beschrijving met diverse aanwijzingen bijgevoegd.

Het bouw pakket is zeer geschikt voor beginners cursussen; in één avond samen te stellen. Overtuigt u zich in ons bedrijf aan de hand van enkele samengestelde exemplaren omtrent soliditeit en eenvoud van constructie.

FA. AMERSFOORT

„Voor al uw DOE-HET-ZELF artikelen”
Apeldoorn, Koninginnelaan 101-103,
Telefoon 055-214030

Teruglokken door lawaai en muziek (II)

Een uit 1965 daterend onderzoek bij tropische angelloze bijen (Meliponidae en Trigonidae) heeft uitgewezen dat deze niet communiceren door middel van een danspatroon, maar echte geluiden voortbrengen. De bekende bijenonderzoeker prof. dr. Karl von Frisch, Nobelprijswinnaar en ontdekker van de bijendans, heeft tijdens jarenlange experimenten echter nooit iets van een gehoororgaan bij honingbijen (Apinae) bemerkt en hij constateerde daarbij evenmin iets wat leek op een inrichting voor het voortbrengen van stemgeluid.

Zijn conclusie is, dat de vliegtoon van de bijen die bij een rijke drachtbron verblijven weliswaar duidelijk verschilt van het normale geluid dat zij maken, maar het is niet aan te nemen dat deze voor nieuwkomers van betekenis is, dus in ieder geval geen middel tot onderling contact kan zijn.

Toch kunnen met behulp van een bandrecorder minstens tien verschillende geluiden in de bijenwoning geregistreerd worden. Deze gaan gepaard met de speciale levensverrichtingen die binnen het volk plaatsvinden en worden hoofdzakelijk veroorzaakt door vleugelbewegingen, waarvan het aantal slagen per seconde de frequentie van de geluidstrillingen en parallel daaraan de resonans van de raat bepalen. Dit is bijvoorbeeld duidelijk waarneembaar bij het tuten en kwaken, het bruisen of waaieren en het stert-selen.

De bijen kennen derhalve een dubbel systeem van geluidsontvangst, hetgeen een groot voordeel is in de drukke en donkere woning. Zij nemen de normale geluiden als vibratie van de ondergrond waar met de voeten. De speciale geluiden (trillingen) die de danseressen maken vangen zij op door deze met hun voelsprieten (tastharen) aan te raken.

Sommige imkers geloven dat de zwermbijen elkaar herkennen aan een bepaalde toon, die zij uit de woning meenemen. Zodra zij deze verliezen (vgl. nestreuk), vliegen zij ergens aan om niet uiteen te vallen in afzonderlijke groepen.

Wanneer men nu lawaai maakt wordt het „gehoor” van de bijen plotseling verstoord, zodat zij sneller aanvliegen of zelfs terugkeren.

In het algemeen geldt dat lawaai in welke vorm dan ook de werkende bijen irriteert. Vandaar dat men in hun buurt niet mag vechten, schreeuwen, vloeken of schelden, terwijl zij bij onenigheid tussen man en vrouw zelfs kunnen sterven! In verschillende streken van Europa was het een ongeschreven wet dat de imker als hij een geschepte zwerm over straat droeg niet mocht omzien noch een groet beantwoorden, omdat zijn pas verworven of herkrege bezit dan ijlings zou wegvliegen. Bij het verzorgen van de bijen is zwijgen trouwens altijd een heilige plicht.

Door lawaai ontstaan geluidstrillingen. De sterke vibratie daarvan „horen” de bijen met hun poten. Wanneer de imker een raam met bijen uit de kast neemt, het op een afstand van 20 à 30 cm van zijn gezicht houdt en in de richting ervan een luide schreeuw geeft blijven de bijen als verdoofd zitten. Van deze bedwelming door middel van geluid maken sommige negerstammen in Afrika gebruik als zij de honing uit de nesten van wilde bijen haalden.

Zoals bij alle angeldragende insekten wordt de angel alleen gebruikt bij verdediging, bij angst en bij onrust. De bijen worden niet alleen steeklustig bij lawaai, ook schokken, stoten, trillen of dreunen maakt hen agressief. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren tijdens het reizen, maar ook wanneer zij in een stand vlakbij een spoorlijn verblijven, hoewel sommigen dat betwijfelen.

De bijen zijn in het algemeen rustig bij geluiden met een trillingsgetal van ongeveer 600 Hertz (trillingen/sec) of hoger, dus het stembereik van een alt of sopraan (600 Hz ligt tussen de dubbelgestreepte d en e van een piano-klavier, dus in de buurt van de es: d = 580.7, es = 614.9 en e = 651.8 Hz).

Het is daarom duidelijk dat men al vroeg tot de ontdekking kwam dat de bijen niet alleen worden gefascineerd door harde, ongearticuleerde geluiden, maar er zelfs van uitging dat zij evenals sommige andere diersoorten (muis, slang) zeer gevoelig zouden zijn voor muziek en zang: "Sy hooren ook gaern musyck en liefelijck singen, want met soet geluyt kan men die byeen vergaderen, alsoo wanneer sy swermen" (Theodorus Clutius).

Geen wonder dat oude imkers meenden de vinken rustig te maken door voor de bijenstal psalmen te zingen. De bijen zelf zingen immers in de heilige kerstnacht, maar volgens Petrus Hendrix in „Het Geldersch Byenboek” (1786) doen zij dat op andere tijden ook wel: „De bye heft ook een scherp gehoer want in den korf is altydt eenen aengenaemen saenck of muesyck ter eeren van haeren koningh, en datter eene goede harmonie en regyeringe by haer is.”

Dat het geloof in het terugklokken van bijen door geluid in de vorm van lawaai, muziek of zang nog springlevend is bewijst de mededeling van G. M. Roding in „Bijenhouden in Twente” (Jaarboek Twente, 1972): „Ik zag in 1962 in de

buurt van Tito Veles, een dorpje ten zuiden van Skopje in Macedonië, een bijenzwerm, die door een boerenvrouw werd toegezongen en die zich toevallig (?) even later neerzette.”

Chr. Maillie, Zutphen.

UIT DE JAAGKIEPS

Doe-het-zelf-bijen

De Nieuwzeelandse imker M. Oksman hield een lezing tijdens het bijenteeltkongres te Buenos Aires. Hij sprak over de problemen van de gewone imker. Hij zegt dat de bijen zelf al talloze eeuwen lang al het nodige kunnen doen om gezond te blijven en levenskrachtig en welverwend en dat ze hun levenscyclus door de loop van het jaar zelf kunnen regelen, ook als de omstandigheden ongunstig zijn, dat ze zich kunnen verdedigen tegen vijanden en dat ze tal van andere problemen zelf kunnen oplossen.

Oksman is een imker die van zijn bijen moet leven en hij streeft ernaar op zijn bedrijf alle werk, dat de bijen zelf kunnen doen, „naar de bijen zelf terug te verwijzen.”

In de loop van zijn betoog zegt hij o.a. het volgende:

De koningin heeft van nature de neiging om naar het bovenste gedeelte van de ratenbouw te gaan, b.v. in het voorjaar, als de bijen het boven in de raten opgeslagen voedsel gebruiken en als daar dus cellen vrijkomen voor het broednest. Komt er daarna dracht, dan vullen de bijen de cellen boven het broednest met honing en het broednest wordt daardoor automatisch naar beneden gedrukt. De bijen hebben dit al duizenden jaren **zelf** gedaan, en op voortreffelijke wijze.

Als wij boven de broedbak waar het broednest in zit, een lege broedbak plaatsen, doorkruisen we dit wijze, natuurlijke gebeuren. In die bovenste broedbak willen we honing hebben en om de koningin in de onderbak te houden, moeten we een koninginnerooster leggen.

Veel beter is het om de honinggordel, die **van nature** het broednest naar beneden drukt, door iets gelijksoortigs te vervangen. En dat kunnen

we heel gemakkelijk doen, als we gebruik maken van de natuurlijke tegenzin, die de koningin heeft tegen **lege** ramen. Als de koningin de keuze heeft, geeft ze altijd de voorkeur aan een bak met (hoge) broedramen boven een bak met (lage) honingramen. De praktische imkers, die geen koninginneroosters gebruiken, weten al lang, dat een koningin geen broednest maakt in een lage honingbak als er een hoge broedbak beschikbaar is.

Als we dus voor het winnen van honing géén hoge broedbak gebruiken, maar eenvoudig lage honingkamers boven het broednest plaatsen, behoeft de imker helemaal niet in te grijpen in de ontwikkeling van het volk. De bijen doen dan alles zelf.

In de zomer zal er in de lage honingbakken wel een krans broed komen als de onderbak te klein wordt voor de volle ontwikkeling van het volk, maar de honinggordel, die zich daarna vormt, drukt het broednest wel weer naar beneden. Als de koningin later in het jaar minder eitjes gaat leggen, vinden we het broednest weer in de onderste broedbak, zonder dat we hebben behoeven te manipuleren met roosters en bakken. Om kort te gaan: we keren terug tot de natuurlijke doe-het-zelf werkzaamheid van de bijen en we doen er ons voordeel mee, omdat het minder werk vraagt. Ik heb het al 36 jaar zo gedaan met honderden volken en het gaat altijd zoals ik het hier heb beschreven, zonder uitzondering, zegt Oksman.

Als Oksman in ons land imkerde, zou hij die uitzonderingen wel leren kennen, maar dat maakt zijn raad om met de natuur van de bijen mee te werken niet minder waardevol.

Maan en dracht

In Die Biene december 1974 schrijft een imker: Afnemende maan is gunstig voor de dracht, wassende maan ongunstig. Goede oogsten krijgt men altijd dan, als tijdens de bloei het weer goed is en de maan afnemend. Is tijdens de bloei het weer goed, maar is het wassende maan, dan betekent dat: misoogst en soms zelfs verhongerende volken.

Onze grootvaders wisten al, dat goed weer niet voldoende is. En we kunnen het zelf nog steeds waarnemen.

Uit zijn lange ervaring geeft de schrijver dan enige voorbeelden. Het jaar 1937 b.v. was een honingjaar om nooit te vergeten. De heide stond in volle bloei, het weer was goed en toch stierven er talloze volken. Maar zodra de maan vol geweest was, kwam er een eind aan de hongertijd.

In 1974 honingden koolzaad en heide goed bij afnemende maan; -wilgekatjes, fruit, paardebloem, korenbloem, witte klaver en linde stonden in bloei bij wassende maan en leverden een misoogst op.

Dr. Dreher vraagt in een onderschrift of andere imkers, en in het bijzonder imkers die een volk op een weegschaal hebben staan, hier iets over kunnen mededelen.

Bewogen imkersloopbaan

Als je hem op de imkerskongressen in Buenos Aires of Moskou ontmoet, zie je hem niet aan, dat hij tot zijn 18e jaar balletdanser was. „Mijn dijbeen zat niet goed in de potjes van de heup, en ik genas dat door te gaan dansen,” zegt hij lachend. Toen hij werkloos werd, leefde hij als cowboy en in die tijd kwam hij veel met imkers in aanraking. Na de beurskrach in 1929 kreeg hij met 5000 anderen ontslag „met een opzegtermijn van een kwartier”, zegt hij, en hij vervolgt: „Als ik dan toch van honger dood moest gaan, dan graag in een zonnig land en ik trok met twee dollar op zak naar het zuiden. Ik had wel 200 dollar op de bank, maar die bank ging met de crisis failliet. Ik leefde van in het wild levende planten en dieren. Het is niet te geloven van hoe weinig voedsel je in leven blijft als de nood aan de man komt. Als ik een wasbeer kan bemachtigen kreeg ik 3½ dollar voor de huid. Voor een ratelslang kreeg ik 2 dollar, maar daarvoor moest ik hem levend vangen en afleveren”.

Zijn leven nam een beslissende wending, toen op een dag een imker met een vrachtauto vol bijenvolken hem de weg vroeg naar Lakeport.

Er was geen weg naar Lakeport, maar de imker hield vol, want in zijn distrikt was de dracht door strenge vorst vernietigd. Hij moest, koste wat het kost, naar Lakeport. „Door het geheel onbewoonde land gingen we dus naar Lakeport.

Je kon je bijen toen plaatsen waar je wilde. Je zocht eenvoudig een goed drachtgebied op en er was geen wet die je verbood om daar je bijen neer te zetten. Ik kreeg van de imker een halve

dollar omdat ik hem langs karresporen, door rivieren en wild land naar Lakeport bracht. Dat was in 1934 en ik bleef bij die imker en behandelde 500 volken voor hem. Ik begon daarnaast ook wat volken voor mezelf te houden totdat ik er 1400 had, genoeg om in mijn onderhoud te voorzien. Voor steken ben ik nooit bang geweest. Ik werkte altijd zonder kap en handschoenen, maar voor noodgevallen had ik wel altijd een kap bij de hand. Bijensteken zijn niet gevaarlijk. Een bijenangel is maar 3/64 van een inch lang. De resterende 5 centimeter zijn pure verbeelding. Gemiddeld oogstte ik 78 pond honing per kast, maar in een goed jaar heb ik ook wel eens 600 pond per kast gemaakt.

Sedert 1957 doe ik niets anders meer dan bestuiven. De boeren leerden waarde te hechten aan de bijenbestuiving, vooral toen ze zelf alle andere bestuivende insecten met hun insecticiden doodspoten. Ik breng mijn boeren eenvoudig het bedrag per volk in rekening, dat ik anders voor de honing had gemaakt.”

Dat is in het kort het levensverhaal van Ralph Wadlaw. Het stond in het dagblad van Fort Myers en het was onze vriend Harry Vandenberg, die ons dat blad toestuurde. Voordat hij Wadlaw ontmoette had de schrijver van dat artikel gemeend „dat je imker kon worden als je maar een dikke huid en gebrek aan gezond verstand had”. Maar hij weet nu eenmaal wel beter.

Harry schreef ons over de levensloop van Wadlaw: „Je leest het allemaal als een boeiende roman. En het sterkt me weer in mijn overtuiging, dat veel mensen een massa dingen doen waar ze het land aan hebben. Maar imkers zijn altijd mensen, die **graag** imkeren.” Veel dank, Harry!

Temperatuur van een bij

De lichaamstemperatuur van een afzonderlijke werkbij in ruststand ligt één of twee graden Celsius hoger dan de temperatuur van de omgeving. Gaat zo'n bij zich lichamelijk inspanssen, dan stijgt haar lichaamstemperatuur tot ongeveer 10° C boven de temperatuur van haar omgeving. De temperatuur van een bij, die rechtstreeks door de zon beschenen wordt, kan tot 40° C oplopen.

De gunstige lichaamstemperatuur ligt in de buurt van 35° C; bij die temperatuur gebruikt de bij het minste zuurstof. Bij 15° begint een bij al minder goed te vliegen, bij 11 à 12° C kan ze haar spieren nog maar nauwelijks bewegen en bij 10° C helemaal niet meer. Bij 6 à 7° ver-

stijft een bij en dat is een toestand, die ze maar gedurende een paar uren kan verdragen.

Deze gegevens ontleent GKZ augustus 2-1975 aan een Russisch bijenblad.

Donkere lichte honing.

In ABJ oktober 1975 vonden we interessante gegevens over proeven met honing. Men bracht bijenvolken naar de dracht. Na de dracht ging men slingeren. Tot zover was alles normaal.

Maar vóór het slingeren ging men de honing ramen sorteren. De in oude, meermalen bebroede raten opgeborgen honing slingerde men afzonderlijk. Hetzelfde deed men met de in lichtgekleurde en in maagdelijke raten opgeborgen honing.

De uit de oude raten geslingerde honing van dezelfde dracht bleek donkerder van kleur te zijn.

De lakonieke konklusie luidt: Honing en nektar schijnen de verontreinigingen op te lossen, die in bebroede raten aanwezig zijn.

De lezer schrijft

„WEER” HET JAAR ROND

Aan de zomermaanden van 1975 bewaren we de beste herinneringen en we zijn maar al te graag bereid te vergeten hoe koud het voorjaar was met in de eerste dekade van april nog talrijke dagen met natte sneeuwbuien en een maand mei met veelal krachtige noordoosten wind en een lage luchtvochtigheid, waardoor het weer schraal aanvoelde. Tot in juni kwam veelvuldig zware nachtvorst voor.

Maar op de zesde van de eerste zomermaand (in de meteorologie zijn juni, juli en aug. de zomermaanden en elke volgende drie respectievelijk de herfst, winter en lentemaanden) begon een periode van goed zomerweer. Juli was warmer dan normaal, maar augustus brak alle rekords en werd voor de Bilt de warmste maand van de eeuw en de warmste augustusmaand sedert het begin der waarnemingen met een gemiddelde max. temperatuur van 26.1 graad celsius, waarbij de gemiddelde waarde over het tijdvak 1931-1960 maar liefst met 4.3 graad celsius werd overschreden.

De droogte speelde veel imkers parten zodat menigeen zijn zomeroogst zag mislukken. Pas nadat er half augustus flink wat neerslag was gevallen kwam alhier de dracht op de symphoricarpus op gang.

Om u nog even mee terug te nemen naar een zomer die we (wellicht) niet spoedig meer zullen meemaken volgt, nu we op de drempel staan van de zomer 1976, de bekende terugblik in cijfers van het aantal dagen waarop de tempera-

tuur op verschillende stations de 20 graden en tussen haakjes de 25 graden (zomerse dag) heeft bereikt. Elke maand is onderscheiden naar de dekaden 1 t/m 10, 11 t/m 20 en 21 t/m 30/31.

LEEUWARDEN

mei				
juni	5	5	3(1)	= 13(1)
juli	5(1)	8(1)	5(2)	= 18(4)
augustus	10(8)	8(5)	7(3)	= 25(16)
september	7	2	2	= 11
				<hr/>
				67(21)

VLISSINGEN

mei			1	= 1
juni	5	4	1	= 10
juli	7(2)	7(1)	7(3)	= 21(06)
augustus	10(7)	9(2)	6(1)	= 25(10)
september	5	-	2	= 7
				<hr/>
				64(16)

SCHIPHOL

mei	-	1	-	= 1
juni	5	4(2)	5(1)	= 14(03)
juli	8(1)	8(1)	7(3)	= 23(05)
augustus	10(8)	10(4)	9(3)	= 29(15)
september	9	3	4	= 16
				<hr/>
				83(23)

DEDEMSVAART

mei	-	1	-	=	1
juni	5	6	4(1)	=	15(01)
juli	9(1)	7(1)	7(1)	=	23(03)
augustus	10(8)	8(5)	7(3)	=	25(16)
september	8	1	4	=	13
					<hr/>
					77(20)

ANDEL

mei	-	2	1	=	3
juni	5(1)	6(2)	5(1)	=	16(04)
juli	10(03)	10(2)	8(3)	=	28(08)
augustus	10(10)	8(5)	10(3)	=	28(18)
september	10(01)	3	5	=	18(01)
					<hr/>
					93(31)

VENLO

mei	1	3	1	=	5
juni	5	6(2)	6(1)	=	17(03)
juli	10(06)	10(3)	10(4)	=	30(13)
augustus	10(10)	9(4)	10(4)	=	29(18)
september	10(01)	5	7(1)	=	22(02)
					<hr/>
					103(36)

Vooral van 29 juli tot en met 15 augustus was het smoorheet. Zoals uit bovenstaand overzicht blijkt was het zuidoosten van ons land erg warm. De wat lagere temperatuur aan de kust is echter ruimschoots goed gemaakt door de uren zonneshijn. Op de waddeneilanden werd bijv. in de drie zomermaanden 180 uur meer zon geregistreerd dan in het warmere zuiden en dat betekent een gemiddeld verschil van twee uren per dag!

Meteorologisch gezien bleef 1975 een bijzonder jaar en reeds op 13 okt. werd een deel van ons land verrast met de eerste sneeuw.

Toch is ook de winter 1975/76 te zacht geweest ondanks de vorstperiode van 25 januari tot half februari.

Slechts enkele dagen nadat de winterkou ons had verlaten kreeg het weer al voorjaarsallures en 19 febr. vond een prachtige reinigingsvlucht plaats. Tot 5 maart werd er bijna dagelijks stuifmeel gehaald van krokus en winterhei, welke plant meer en meer in de tuinen verschijnt en gretig aftrek vindt bij de immen. (kleur stuifmeel grijs).

Het voorjaarsfestijn duurde tot 5 maart. Pas op 1 april vond er bij zonnig en windstil weer opnieuw een kolossale reinigingsvlucht plaats en maakte ik van de gelegenheid gebruik de volken aan een vluchtige inspectie te onderwerpen.

Van één volk bleek het moertje darrebroedig en er was een prachtige moerdop gebouwd. Aangezien ik op 20 broedkamerramen overwinter heb ik het volk in de onderste bak gerookt en een zesraamsvolkje in de bovenbak gehangen. (voorgeschiedenis: koningin 1975 - eind augustus 8 grote ramen broed ?? ?).

Ook tijdens het koudere weer worden door het zonnetje heel wat bijen naar buiten gelokt, maar de lage luchttemperatuur in de schaduw doet veel veldbijen verkleumen.

In Gleanings, het Amerikaanse zusterblad, werd in een recent artikel van dr. Morse gesteld dat in de zomermaanden talrijke bijen de nacht onvrijwillig buiten de kast doorbrengen als zij door koud weer worden overvallen of als de zon ondergaat.

Aangezien de bijen koudbloedig zijn en de temperatuur van de omgeving aannemen, zijn ze na afkoeling niet in staat zelf de warmte op te wekken om weg te vliegen en worden dus gedwongen „te blijven waar ze zijn,” tot de temperatuur weer zodanig oploopt dat hun lichaam in voldoende mate wordt verwarmd.

Het was de inzender opgevallen dat van een volk dat in de schaduw stond in alle vroege bijen thuis kwamen voordat er sprake was van enige activiteit van vertrekkende bijen. Het was een duidelijk voorbeeld van één richting verkeer, waaraan Dr. Morse de konklusie verbond dat de aankomende bijen de nacht buiten hadden doorgebracht.

Hij laat zijn artikel vergezeld gaan van een foto die in de prille ochtenduren in de maand aug. was genomen en een verkleumde bij voorstelt. De bij was, volgens het bijschrift, nat van de dauw. Toen omstreeks 8 uur de zon het bijenlichaam had gedroogd en voldoende verwarmd vloog ze op om klaarblijkelijk naar haar woning terug te keren.

Men kan zich nu afvragen of er een temperatuur bestaat waar beneden een bij niet afgekoeld mag worden om blijvende schade te voorkomen en of er voor elke temperatuur een specifieke tijdsduur bestaat voordat schade optreedt.

Op 21 maart vond ik in de namiddag enige verkleumde bijen voor de kasten liggen. Sommige exemplaren hadden flinke pollen aan de poten. Ik heb ze verzameld en mee in huis genomen.

Op dat moment was de temperatuur buiten 3 graden boven nul. Drie bijen kwamen zeer snel tot hun positieven en na ze een maaltijd van water en honing te hebben voorgezet werden ze voor de kasten los gelaten en verdwenen ogenblikkelijk.

Van de overblijvende twee vertoonde er één af

en toe leven door een krampachtig schokken van het achterlijf. Dit duurde enkele uren. In een later stadium probeerde ze te lopen en maakte vliegbewegingen. Haar richtingsgevoel leek aangetast want al lopend beschreef ze cirkels. De nacht heeft ze doorgebracht in een lucifersdoosje wat voor de helft was opgevuld met een prop watten, natgemaakt in een honingoplossing.

De volgende ochtend leek alles normaal en heb ik haar ook voor de kast losgelaten. Hoe het haar verder is vergaan kan ik slechts naar gissen, maar zeker is dat afkoeling tot omstreeks 2 graden de dood niet ten gevolge behoeft te hebben.

Gaan we er van uit dat aan het begin van de evolutie de solitaire bij bestaat en dat de in kolonie levende soort door latere ontwikkelingen is ontstaan, dan mogen we verwachten dat onze huidige bij de eigenschap – bestand zijn tegen lage temperaturen – nog steeds bezit en is het

dus eigenlijk niet verwonderlijk wat door Dr. Morse is gekonstateerd.

J. A. Zoet,
Nieuw Venneep.

De Hr. J. A. Dekker, J. C. Schröderstraat 2 Amsterdam stuurt ons een knipsel uit „Die Welt” van zaterdag 28 augustus 1976, waarvan de vertaling luidt: „Wat de russische bijen presteren”.

Het Sowjet Instituut voor Bijenteelt heeft een nieuw ras bijen geteeld, dat 30% meer honing produceert dan zijn gebruikelijke soortgenoten. Zoals TASS bericht vliegen de volken van het nieuwe ras, Priokskaja genaamd, al heel vroeg in het voorjaar uit om op de eerste weidebloemen stuifmeel te verzamelen. De thans in de UdSSR aanwezige 10 miljoen bijenvolken produceerden tot op heden tot 150.000 ton honing per jaar.

AFDELINGSNIEUWS

VERSLAG 24e BIJEN- EN HONINGMARKT TE EPE WOENSDAG 4 AUGUSTUS 1976

Voorzitter W. Groenewold kon namens de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland Afd. Epe veel imkers uit de lande verwelkomen. In 't bijzonder heette hij welkom de burgemeester die ook dit jaar de opening wilde verrichten. Het bestuur was zeer ingenomen met het feit dat de gemeente zoveel faciliteiten beschikbaar stelde zowel voor de markt als voor de Imkersdag. Hij memoreerde de groeiende belangstelling voor de imkerij, hetwelk ook bleek uit het feit dat in Epe bij de cursus voor beginners maar liefst 26 kursisten waren.

Een bijzonder woord van welkom en dank aan de juryleden was op zijn plaats, dit gold de heren H. G. Maagendans uit Arnhem, G. de Weert uit Wageningen, J. v. Aarst uit Wageningen, J. Duyvetter uit Rhenen en H. Dekker en H. Bolsenbroek beiden uit Apeldoorn.

In zijn openingsrede zei de burgemeester onder meer dat de mensheid veel kon leren van de bijen. Doordat er altijd eendracht was in het volk hoe onwaarschijnlijk het ook lijkt door het gekrioel van al deze dieren. Vervolgens liet hij zich lofwaardig uit over de vasthoudendheid van de plaatselijke organisatie die nu al 24 jaar deze markt organiseert. En met een steeds groter succes. Hij feliciteerde de Afd. met haar 65-jarig bestaan alsook de Fa. H. T. v. Dam uit Jubbega die 50 jaar bestond en altijd op de markt present was.

Vast staat dat deze markt zich kenmerkte door een drukte als nooit tevoren.

Aanvoer:

Ingezonden werden 27 kasten, 3 zesramers, en 57 korven (totaal 87 stuks). Gezamenlijk werd aange-

voerd 1040 pond. Voorj. en Zomerhoning, 210 fl. heidehoning en 100 pond raathoning (totaal 1350 pond). 2 inzenders van imkersartikelen Bijenhuis uit Wageningen en H. T. v. Dam uit Jubbega. Verder werd er aangeboden waskaarsen en mede.

Verkoop en prijzen:

Voorjaars- en Zomerhoning 650 p. à f 4,50 tot f 4,70, Heidehoning 165 p. à f 6,50, Raathoning 90 pond à f 6,50 p.p.

20 korven gingen tegen de prijzen van f 25,— tot f 55,—, 2 6-ramers voor f 30,— p. st. en 8 kasten voor f 85,— tot f 200,—. Ook zijn er bijen verkocht zonder kast voor f 80,—. In totaal 30 volken verkocht. Totale aanvoer was 87 volken.

Keuring:

De keuring verliep vlot. De honing was van goede kwaliteit. Echter de volken die werden aangeboden waren zeer verschillend van kwaliteit. Er waren er bij die te weinig voer hadden en die daarom ook niet voor de keuring in aanmerking kwamen.

Uitgeloofde prijzen:

Kasten: 1e prijs: Veldhuis, Hoenderloo.
Korven: 1e prijs: Oosterbroek uit Apeldoorn, 2e prijs: J. v. d. Laan uit Emmeloord, 3e prijs: Blijderveen uit Kesteren. Grootste aanvoer (27 st.) heer Blijderveen uit Kesteren.

Honing:

Klasse I (vloeibare honing)

1e pr. 100 p. A. J. Jochems uit Loenen, B. v. d. Laan uit Emmeloord, Dijkstra Emmeloord.

1e pr. B. 99 p.: J. Jansen uit Borculo, J. v. Kooten uit Heerde.

1e pr. C 98 p.: de Besten uit Apeldoorn.

2e pr. 97 p.: Blijderveen Kesteren, Meeboer, Apeldoorn.

3e pr. 96 p.: R. Huiskamp, Oene.

Klasse II (gekristaliseerde honing)

1e pr. A 100 p.: B. v. d. Laan, Emmeloord.

2e pr.: 97 p.: I. v. d. Woerd, Zoelen.

3e pr. 96 p.: R. Huiskamp, Oene.

Klasse III (heidehoning fl.)

1e pr. A 100 p.: L. Massier, Epe, Meeboer uit Apeldoorn.

1e pr. B 99 p.: Y. Dijkstra, Emmeloord.

1e pr. C 98 p.: Y. v. d. Woerd uit Zoelen.

Klasse IV (raathoning)

1e pr. B 99 p.: Meeboer uit Apeldoorn.

De sekretaris, B. J. Klein

STICHTSE IMKERSDAG EN HONINGKEURING OP 20 NOVEMBER A.S.

De befaamde Stichtse Honingkeuring en Imkermiddag zal dit jaar gehouden worden op zaterdag 20 november a.s. in de stad Utrecht. De organisatie is dit jaar in handen van de afdeling Soest en omstreken in samenwerking met het hoofdbestuurslid voor de provincie Utrecht. Het volledige programma en de deelname aan de Honingkeuring kunt u lezen in het novembernummer.

Reserveert u thans reeds deze datum want het wordt een bijzondere interessante en leerzame dag.

C.P.

AFD. RENKUM

Op 16 oktober bestaat de afdeling Renkum 60 jaar. Het bestuur heeft besloten deze dag niet onopgemerkt voorbij te laten gaan.

Op 16 oktober a.s. wordt voor de leden, donateurs en belangstellenden een receptie gegeven in de zaal Lemgo, Don Boscoweg 16, Renkum, van 16 tot 18 uur.

Als bijzonderheid wil ik wijzen op het feit, dat de heren, A. T. v. d. Brink en J. C. v. Scherrenburg 60 jaar geleden de vereniging mede hebben opgericht. Bovendien zijn beide heren al 60 jaar actief lid van het bestuur. Het bestuur heet u van harte welkom op 16 oktober a.s.

C. Diekman, secretaris

AFDELING 's-GRAVENHAGE EN OMSTREKEN

Na veel voorbereidend werk kon op 14 augustus een bijenparkje in gebruik worden genomen. Dit gebeurde in tegenwoordigheid van enige vertegenwoordigers van de gemeente en een vertegenwoordiger van de Rijksbijenteeltconsulent.

De voorzitter wees in zijn openingswoord op het belang van het bijenhouden in de grote stad en dat de overheid hieraan meer aandacht zou moeten gaan schenken dan tot heden het geval was geweest. De vertegenwoordiger van de afdeling Jeugd, Sport en Recreatie van de gemeente zei gaarne zijn medewerking aan de opzet en de uitvoering van het plan tot oprichting van dit bijenparkje te hebben gegeven en zegde zijn medewerking ook voor de toekomst toe. De vertegenwoordiger van de Rijksbijenteeltconsulent onderstreepte het recreatieve nut en doel van het bijenhouden, maar wees er op dat het economisch nut ervan steeds meer wordt ingezien en onderkend, zodat het ook uit dit oogpunt bezien nodig zal zijn het bijenhouden te propageren en te stimuleren. Na de definitieve ingebruikstelling werd onder deskundige leiding een rondgang over het terrein gemaakt.

Aan een viertal leden werd al een standplaats toegewezen. Verwacht wordt dat nog enige zullen volgen. De huurprijs van een standplaats wordt per volk berekend.

AFDELING BERGUM EN O.

Onze afdeling bestaat deze herfst 40 jaar en wat doe je dan, als er geen geld in kas is? Van tweeën één: óf je hangt het aan de spijker óf je ziet allemaal je beurs eens na. Dat laatste hebben we gedaan en er zaterdag 4 september een feestelijke dag van gemaakt, met onze koninginnetjes natuurlijk Om 10 uur zijn we in een bus gestapt en eerst naar de Hortus in Haren. Imkers zijn ten slotte natuurliefhebbers, nietwaar? Onder deskundige leiding hebben we daar de kassen bezichtigd — aan te bevelen! Vervolgens naar Norg, waar we de knorrende magen een beetje tot zwijgen hebben gebracht. Daarna naar Vledder, waar in een oude saksische boerderij een bijenmuseum door imker de Bruijn is ingericht. Een zeer uitgebreide en interessante verzameling met een prettige rondleiding. Dingen die we kenden of nog niet kenden. De tijd was beperkt, we hadden er nog wel wat willen rondzien, maar we waren al een uur achter op ons schema. Het slot van de middag speelde in Ruinen, waar we in een „bruin café" aan de Brink aan een echte drentse koffietafel aanzaten. Zeer goed verzorgd, met alles „d'r op en d'r an", in een sfeervolle gelagkamer, een keurige bediening en billijk. Een dag in een prettige stemming — de tijd vloog om — en het was 9 uur toen we weer op ons beginpunt waren teruggekeerd met de herinnering aan een geslaagde dag!

W. A. de Vries, secretaris

IN MEMORIAM

Op 4 augustus is plotseling overleden onze voorzitter de heer

J. VISSCHER

in de leeftijd van 83 jaar. Hij is meer dan 50 jaar lid van onze vereniging.

Moge hij rusten in vrede.

Afd. Nw.-Schoonebeek,
Het Bestuur

Op 19 maart j.l. overleed plotseling in de leeftijd van 46 jaar de heer

A. F. SMELT

onze zeer gewaardeerde secretaris. Wij verliezen in hem een enthousiast imker en een toegewijd bestuurslid.

Bestuur en leden,
afd. Vriezenveen

H.H. IMKERS

Zend vanaf heden al uw

RUWE RAATWAS

rechtstreeks of in verenigingsverband naar ...

HONINGZEMERIJ

W. van 't LAND

Telefoon 2607 Barneveld

Desgewenst KUNSTRAAT terug.

- U zult zien, wij betalen de hoogste prijs.

Wij kunnen u alles leveren voor de MODERNE BIJENTEELT voor zo laag mogelijke prijzen uit ruime voorraad.

Vraagt onze jubileum Prijscourant 1976 met vele foto's en afbeeldingen.

Op uw aanvraag zenden wij u die gratis toe.

Tevens komen wij weer op de te houden bijenmarkten.

BIJENSTAND FA. H. T. VAN DAM & ZN.
Jubbega (Fr.) — Tel. 05165 - 13 82

SIEGERLAND - HONINGSLINGERS

aangepast aan de Hollandse raammaat.

4 H raams Honingslinger f 280,—

met elektr. motor f 570,—

6 H raams Honingslinger f 365,—

met elektr. motor f 650,—

8 H raams Honingslinger f 405,—

met elektr. motor f 690,—

Elektro-motoren 70 Watt (met compleet drijfwerk) f 385,—

Alleen-verkoop voor Nederland

„DE BIJENKORF” - Eemnes.

Tevens leveren wij alle IMKERSARTIKELEN

Zelfbedieningsmagazijn „DE BIJENKORF”

Meentweg 103, Eemnes — Telefoon 02153 - 86704

SPEURBIJTJES

Tarief: tot 20 woorden f 6,50, elk woord meer 25 cent. Bij vooruitbetaling te voldoen op giro-nummer 823276 van de Ver. tot Bevordering der Bijenteelt te Wageningen. Bij 10 keer plaatsen 10% korting. Inzendtermijn voor de 10e van de maand voorafgaande aan de maand van plaatsing. De redactie aanvaardt geen verantwoordelijkheid voor de inhoud.

TE KOOP: Honingslinger, 8 H.K. ramen: f 150,—, tevens 4 simplexkasten met sterke volken en goed in broed (niet naar de heide geweest), Electr. draadinsmelter, ponsapparaat e.d. R. Bakker, Scheepshellingstraat 105, Oude Pekela, tel. 05978-2592.

TE KOOP: Nieuws dieraams honingslinger, H. de Vries, Noord 42, Workum, tel. 05151-1252 b.g.g. 05151-1664.

TE KOOP: Wegens opheffing bijenstand: 4 simplexkasten, 2 spaarkasten, 3 volken met honing en broed enz., tel. 05780-3076.

TE KOOP: bossen roggestro, gedorst of ongedorst. W. van Essen, Jachthuisweg 25, Uddel.

Wie kan ons leveren: een partij schepkorven. Brieven met Prijsopgave aan: Fa. T. van Dam & Zn., Jubbega, tel. 05165-1382.

TE KOOP: 6 gebruikte Kunstkasten, enkele Duits fabriakaat, compleet met raampjes. Geschikt voor musea. Te bevragen: G. J. Grooten, Molenweg 7, Bochooltz Z.L., tel. 04442-2177.

Bijzondere aanbieding voor de moderne imkeres en imker.

SPAARKAST, simplexmaat van prachtig tropisch hout.

Bestaande uit: 1 losse bodem (makkelijk schoonhouden) met koperen pianoscharnier over de hele breedte van de kast, 1 Broedkamer en 1 honingkamer voorzien van draaglijsten of afstandrepen naar keuze, 1 dak met mooi zilverzink voor slechts f 98,75.

Met 2 broedkamers f 112,50. Met 2 broedkamers en 1 honingkamer f 129,50. Met simplexramen en voerbak f 40,— meer.

Ook geschilderd leverbaar à f 30,— in de kleuren groen, wit, teak of eiken, opgeven welke kleur U wenst.

Deze prachtkast ook in bouwpakket voor de doe het zelve. Koperen schroeven, gegalvaniseerde spijkers, zilverzink en koperen scharnier erbij, resp. f 84,— en f 97,—.

Alle prijzen zijn afgehaald Bijenpark, Breukelen.

Verzending gaat niet franco plus verpakkingskosten.

Alles onder onze bekende garantie.

BIJENPARK BRULLEMAN, BREUKELLEN

Zandpad 42a, tel. 03462 - 13 03, giro 377905.

VAN OUDS BEKEND sinds 1896.

TE KOOP GEVRAAGD: heidehoning + heidehoning in de raat en alle soorten Nederlandse honing. C. van Holland, Ruisseveen 20, Dijkstraat 118, Veenendaal, tel. 08385-13795-1202.

TE KOOP: sterk bijenvolk in nieuwe kast, Simplex-maat f 125,—, tel. 05140-2318.

Wij verkopen Bijenvolken in kasten, korven en op ramen, eventueel ook te huur. De bijen zijn kerngezond en worden onder volle garantie geleverd. BIJENPARK BRULLEMAN, ZANDPAD 42a, Breukelen. Tel. 03462-1303. Vanouds bekend, sinds 1896.

Wij zijn kopers voor alles wat U op bijenteeltgebied kunt aanbieden, zoals bijenvolken in korven en kasten, en verder alle voorkomende bijenmateriaal. Ook ruwe en zuivere was en Nederlandse honing. Betaling met contant geld, wordt bij U aan huis gehaald. BIJENPARK BRULLEMAN, ZANDPAD 42a, Breukelen. Tel. 03462-1303. Vanouds bekend, sinds 1896.

WIJ KOPEN: Inlandse Bijenhoning, Ruwe- Zuivere Bijenwas, Propolis, Honing- en Waszemerij ARKADIA Lochem. Tel. 05730-1827/2219.

Wij leveren alles wat voor en bij een bij nodig is. Hier een greep uit onze imkersartikelen. Transformatoren, Nosemack, Koninginnemerkergarnituur, Bijenvegers, Handschoenen, Draad per klos, Spoorvieltjes, Wasmoddood, Ontzegelvorken, Raamgrijpers, Bijentabak, Dathepijpen, Gaatjesapparaat, Honingzeven, Honingpotten, Honingslingers, Honingtank inhoud 50 kg voor het vullen van potten, Kunstraat, Draadroosters, Nektapol met Nosemack, Draaglijsten, Bijenkappen en sluiers, Ramen, Koperen oogjes, Kasten, Korven, Honing, Boenwas met echte natuurterpentijn enz., enz. Breng ons eens een bezoek, we wonen hier in de mooie Vechtstreek, zeer de moeite waard. U bent van harte welkom, elke dag zijn we geopend ook zaterdag, zondags gesloten. BIJENPARK BRULLEMAN, ZANDPAD 42a, Breukelen. Tel. 03462-1303. Vanouds bekend, sinds 1896.